

1. Shrnutí

- Ve 3. čtvrtletí již neplatila žádná protiepidemická opatření přímo omezující ekonomiku, což přispělo k dalšímu hospodářskému oživení. Hrubý domácí produkt (HDP) vzrostl oproti 2. kvartálu o 1,5 % a meziročně byl vyšší o 3,1 %¹. K meziročnímu i mezičtvrtletnímu růstu přispívala výhradně domácí poptávka – rostla spotřeba a silně narůstající zásoby podpořily výdaje na tvorbu hrubého kapitálu. Přetrvávaly a prohlubovaly se ale problémy s dodávkami komponent pro průmysl, což vážně narušilo domácí export, zejména motorových vozidel. Zahraniční poptávka tak růst HDP silně brzdila. V rámci evropského srovnání patřilo Česko k zemím s podprůměrným meziročním přírůstkem HDP. Celkově HDP v EU mezičtvrtletně vzrostl o 2,1 % a meziročně o 3,9 %. U většiny zemí EU také HDP reálně překonal úroveň předkrizového 3. čtvrtletí 2019.
- Hrubá přidaná hodnota (HPH) ve 3. čtvrtletí mezičtvrtletně vzrostla o 1,4 %. Meziročně byla HPH vyšší o 2,9 %. K meziročnímu i mezičtvrtletnímu nárůstu shodně nejvíce přispíval vývoj ve službách, především v uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství, které maximálně těžilo z finálního uvolnění restrikcí. Rostla i veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče, peněžnictví a pojišťovnictví, informační a komunikační činnosti nebo profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti. Naopak oproti 2. čtvrtletí klesla a meziročně stagnovala HPH ve zpracovatelském průmyslu, který sužovalo narušení mezinárodních dodavatelských řetězců.
- Vývoz zboží a služeb ve 3. čtvrtletí reálně mezičtvrtletně klesl o 5,9 % a meziročně byl nižší o 2,3 %². Dovoz mezičtvrtletně klesl o 3,3 %, ale meziročně byl vyšší o 8,3 %. Výsledkem byl rekordní propad přebytku bilance zahraničního obchodu. Ten dosáhl 15,8 mld. korun, byl ale meziročně o 102,1 mld. nižší. Na zhoršení bilance obchodu se zbožím měl hlavní podíl propad přebytku obchodu s motorovými vozidly. Zejména vyšší ceny surovin měly vliv na prohloubení deficitu v případě ropy a zemního plynu a základních kovů.
- Meziroční růst celkové cenové hladiny (podle deflátoru HDP) ve 3. čtvrtletí zrychlil na 4,6 %. Ve srovnání s 2. čtvrtletím se cenová hladina zvýšila o 1,1 %. Index spotřebitelských cen se ve 3. čtvrtletí meziročně zvýšil o 4,1 %, což bylo nejvíce od 4. čtvrtletí 2008. Nejvíce ve směru růstu spotřebitelských cen působily doprava, bydlení a energie a alkoholické nápoje a tabák. Ceny bydlení a energií společně s potravinami a nealkoholickými nápoji a odíváním a obuví přispěly nejvíce také k výraznému zrychlení růstu spotřebitelských cen. Významným hybatelem růstu cen průmyslových výrobců v Česku i EU byl vývoj cen ropy a zemního plynu. Ceny průmyslových výrobců v ČR ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostly o 9,0 %.
- Měnověpolitické sazby byly ve 3. čtvrtletí opět navýšeny. Vyšší byly také výnosy vládních dluhopisů. Na změnu měnověpolitických sazeb reagovaly především úrokové sazby na vkladech s dohodnutou splatností. Plošně se zvyšovalo také úročení úvěrů pro domácnosti i podniky. Zrychlil nárůst objemu poskytnutých úvěrů na bydlení.
- Celková zaměstnanost byla ve 3. čtvrtletí meziročně vyšší o 0,6 %³. Oproti 2. čtvrtletí zaměstnanost narostla o 0,4 %. Rostl přitom výhradně počet zaměstnanců (meziročně o 1,7 % a mezičtvrtletně o 0,7 %), zatímco počet sebezaměstnaných klesl meziročně o 6,1 % (mezičtvrtletně o 1,6 %). Obecná míra nezaměstnanosti měla dál klesající tendenci a v září činila 2,7 %. Výrazně klesla nezaměstnanost žen, ale oživení v odvětvích služeb se příznivě projevilo také na míře jejich ekonomické aktivity a zaměstnanosti, které v průběhu 3. čtvrtletí rostly. Průměrná mzda se mezičtvrtletně zvýšila o 1,5 % a dosáhla 37 499 korun. Meziročně byla průměrná mzda nominálně vyšší o 5,7 %, reálný přírůstek ale činil jen 1,5 %.
- Hospodaření státního rozpočtu v 1. až 3. čtvrtletí skončilo v deficitu 326 mld. korun, což je o 74 mld. horší výsledek ve srovnání s loňským deficitem. V příjmech SR se negativně projevilo zejména snížení daňového zatížení práce, kapitálu i majetku a také změna rozpočtového určení daní ve prospěch územních rozpočtů. Souhrnný celostátní výběr daní převýšil úroveň 1. až 3. čtvrtletí 2020 o rovná 2 %. K meziročnímu posílení běžných výdajů přispěly letos ze třetiny neinvestiční transfery podnikatelským subjektům. Čtvrtinou pak přispěly k růstu vyšší platby za státní pojištění.

¹ Data o HDP, hrubé přidané hodnotě a jejich složkách jsou vyjádřena ve stálých cenách a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

² Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB).

³ Údaje o zaměstnanosti jsou uvedeny v pojetí národních účtů a očištěny o sezónní vlivy.

